

Stageboek verpleegkunde

Inspiratie voor studenten,
werkveld en onderwijs

Lon Holtzer

Acco Leuven / Den Haag

Het boek

“Dit boek is niet alleen handig als werkboek en inspiratiebron, het zou ook verplichte leerstof moeten zijn in elke hogeschool! Het boek leert studenten hoe ze het maximum uit hun stage kunnen halen. Toen ik stage liep, bleven de DLR's altijd nogal vaag en onduidelijk voor mij. Daardoor liep ik soms wat verloren. Dit boek had mij meer houvast geboden.”

Floore, recent afgestudeerde bachelorverpleegkundige

Waarom dit boek?

De professionele opleiding tot bachelor in de verpleegkunde duurt sinds het academiejaar 2016-2017 vier jaar in plaats van drie. Het aantal stage-uren tijdens de opleiding stijgt van gemiddeld 1.400 naar 2300 uren. In het bijkomende vierde opleidingsjaar worden in alle opleidingen twee periodes van 400 uur stage toegevoegd. Hiermee komt de opleiding tegemoet aan de Europese richtlijn.

Tegelijk wordt ingezet op een generieke opleiding. De studenten worden zo opgeleid, dat ze in alle domeinen van de verpleegkunde ingeschakeld kunnen worden. Niet alleen in de ziekenhuizen, maar in tal van contexten en voorzieningen (Richtlijn 2013/55/EU: algemene geneeskunde en medische specialismen; algemene chirurgie en chirurgische specialismen; kinderverzorging en pediatrie; hygiëne en verzorging van moeder en pasgeboren kind; geestelijke gezondheid en psychiatrie; bejaardenverzorging en geriatrie; verzorging thuis). Dat beantwoordt beter aan de noden van het werkveld en het vergroot hun carrièrekansen.

Complexe uitdagingen

Verpleegkunde is een complex beroep met grote verantwoordelijkheden en met beide voeten in de praktijk. Die praktijk verandert de jongste decennia razendsnel. De noden nemen toe en evolueren, onder meer door de vergrijzing en de grotere klemtoon op chronische zorg. De technologische mogelijkheden en de IT-toepassingen veranderen de context waarin we werken. De samenwerking tussen de medische, de paramedische en de verpleegkundige disciplines groeit, de muurtjes tussen de sectoren sneuvelen. De professionele bachelorverpleegkundige maakt vandaag volwaardig deel uit van het interprofessionele team van artsen, kinesitherapeuten, ergotherapeuten, psychologen en andere hoogopgeleide hulpverleners.

De eisen die vandaag aan de professionele bachelor in de verpleegkunde worden gesteld, liggen – volkomen terecht – ontzettend hoog. De verpleegkundige moet kunnen observeren, analyseren, reflecteren, samenwerken, overleggen, beslissen, coördineren, organiseren, uitvoeren, evalueren, bijsturen, onderzoeken, implementeren, opleiden, coachen en leidinggeven. Je moet uit het goede hout gesneden zijn om dat allemaal klaar te spelen.

Geschenk uit de hemel

De extra uren stage zijn dan ook geen luxe of last, maar een geschenk uit de hemel! Laat ons met zijn allen – student, onderwijs en werkveld - dit geschenk met beide handen aannemen en de kansen grijpen die het biedt. Samen kunnen we de kwaliteit van de verpleegkunde in onze voorzieningen nog verder verhogen en zo de kwaliteit van de patiëntenzorg verbeteren. Samen kunnen we een nieuwe generatie krachtige bachelors in de verpleegkunde opleiden, die klaar zijn voor de vele uitdagingen in de gezondheidszorg en de welzijnssector en die voor elke zorgvrager het verschil kunnen maken. Maar daarvoor is een nieuwe invulling van de stage voor bachelorstudenten verpleegkunde een noodzaak.

Waren we voorheen niet goed bezig dan? Deze vraag duikt onvermijdelijk de kop op bij ieder veranderingsproces dat er echt toe doet. De vraag is evenwel naast de kwestie. Het punt is dat de realiteit op het terrein snel verandert en dat de eisen die aan verpleegkundigen worden gesteld, zowel op het gebied van kennis, vaardigheden, competenties als persoonlijkheid, enorm zijn toegenomen. Het

beroep van verpleegkundige smacht al jaren naar een stevige opwaardering. Ja, we hebben nood aan een cultuuromslag. We hebben nood aan krachtige en kritische professionals in hun vak. Aan verpleegkundigen met haar op de tanden, die hun mannetje staan en van wanten weten. **Geen mini-masters, maar maxi-bachelors**, die in het voordeel van de patiënt wegen op het multidisciplinaire team vanuit hun bevoorrechte positie van continuïteit in de zorg voor patiënten. De voorzieningen hebben ze nodig. De collega-zorgprofessionals hebben ze nodig. De patiënten, de cliënten en de bewoners hebben ze nodig.

Daarom is de kans die we nu krijgen uniek.

Waarover gaat dit boek?

Dit boek staat stil bij de vraag hoe werkveld, hogescholen en studenten gezamenlijk de stages in de opleiding bachelor in de verpleegkunde zo goed mogelijk kunnen invullen en organiseren, met het oog op de opleiding van krachtige en kritische verpleegkundigen.

Veel partijen zijn bij de organisatie van deze stages betrokken. De drie belangrijkste zijn: de studenten, de hogescholen en de stagevoorzieningen. Wij zijn ervan overtuigd dat we een goede kans op succes maken als we de krachten bundelen en gezamenlijk toekomstgericht durven op te leiden.

Samen sterk!

Dit boek is dan ook geen wij-zij-verhaal. Het viseert niets of niemand. Integendeel, dit boek wil engageren, stimuleren en versterken. Het is doordrongen van het geloof dat we slechts in onze ambitieuze opzet kunnen slagen als elke betrokken partij – de student, de hogeschool en de stagevoorziening – haar verantwoordelijkheid opneemt.

Veel theoretische beschouwingen hoef je in dit boek dan ook niet te verwachten. Het wil vooral inspiratie bieden, ideeën en suggesties aanreiken, uitdagen en prikkelen, en de student mee verantwoordelijk maken voor de rijkdom van zijn leerervaringen op stage.

Het boek gaat *niet* over het curriculum van de hernieuwde opleiding bachelor in de verpleegkunde. Het gaat ook *niet* over de domeinspecifieke leerresultaten (DLR), ook al vormen die in het boek een handige kapstok om over stagemogelijkheden na te denken.

Het boek gaat *wel* over welke kansen een student benut, over wat een hogeschool vraagt in het kader van de stages en over wat het werkveld biedt aan mogelijkheden om uit te groeien tot een professionele verpleegkundige.

Voor wie is het boek bedoeld?

Dit boek is voor al wie betrokken is bij de stages van de opleiding tot bachelor in de verpleegkunde. Wij richten ons heel direct tot deze drie doelgroepen:

- ◆ in eerste instantie de student in de opleiding bachelor in de verpleegkunde;
- ◆ de hogescholen en al wie van ver of nabij betrokken is bij de organisatie, de begeleiding en de evaluatie van de stages;
- ◆ én ook de zorg- en welzijnsorganisaties en al wie van ver of nabij betrokken is bij de organisatie, de begeleiding en de evaluatie van de stages op het werkveld.

“Iedereen moet mee in dit verhaal! Hogescholen, zorgvoorzieningen en studenten. En zeker ook alle verpleegkundigen in de teams die werken met stagiairs. Alleen door goed samen te werken en wederzijdse verwachtingen uit te spreken, kunnen we de stages naar een hoger niveau tillen. En daar vaart uiteindelijk iedereen wel bij: de hogescholen, de teams in de zorgvoorzieningen, de studenten, maar eerst en vooral de patiënten, de bewoners en de cliënten van morgen.”

Rob, zij-instromer bachelorverpleegkundige

Hoe is het boek opgebouwd?

Na enkele inleidende beschouwingen bestaat de kern van dit boek uit 14 hoofdstukken. Elk hoofdstuk vertrekt vanuit een van de 14 domeinspecifieke leerresultaten (DLR). Deze hoofdstukken zijn gebaseerd op tal van gesprekken met experts van het werkveld en de hogescholen.

Deze domeinspecifieke leerresultaten zijn gezamenlijk uitgewerkt door alle Vlaamse hogescholen die de opleiding bachelor in de verpleegkunde aanbieden, getoetst bij het werkveld en voorgelegd aan een internationaal panel. Ze zijn vastgesteld door de VLUHR (Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad) en zijn gevalideerd door de NVAO, de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie op 10 juli 2017.

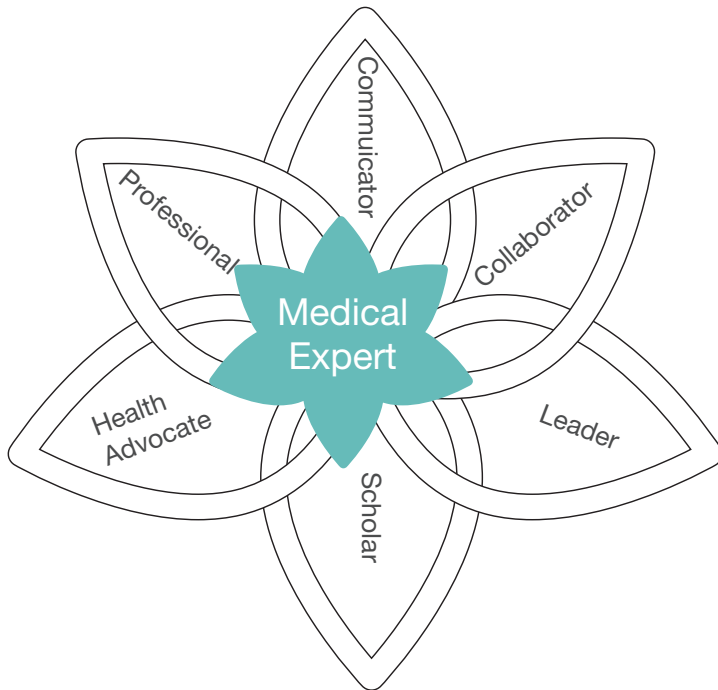
De domeinspecifieke leerresultaten omschrijven welke kennis, vaardigheden en attitude elke afgestudeerde van een bacheloropleiding verpleegkunde op het einde van zijn opleiding moet beheersen.

In hun geheel kan je deze 14 DLR's lezen als wat een bachelor in de verpleegkunde allemaal moet kennen, weten en kunnen om succesvol te starten in het beroep van verpleegkundige. In die zin vormen de DLR's een mooi overzicht van wat de opleiding en de bijbehorende stageperiodes de studenten moeten bijbrengen.

De ene DLR bestrijkt een breder domein dan de andere, wat mee verklaart waarom het ene hoofdstuk wat langer is dan het andere. Bovendien zijn er onvermijdelijk overlappingsen. Een aantal aspecten komt geregeld terug, net omdat ze zo belangrijk zijn op verschillende domeinen: feedback krijgen en geven, autonoom kunnen reflecteren en handelen, initiatief nemen ...

Let wel: het boek gaat niet in op de DLR's als zodanig. Ze bieden wel een dankbare structuur om de stages vorm en inhoud te geven.

Sommige hogescholen werken minder zichtbaar met de DLR's en gebruiken de CanMeds-rollen, die hierbij aanleunen. Deze CanMeds-rollen zijn ontwikkeld door de Royal College of Physicians and Surgeons of Canada.¹

De CanMeds-rollen zijn een model om het beroep van arts te omschrijven. Het kan breed gebruikt worden voor de omschrijving van alle zorgberoepen, zo ook voor verpleegkunde. Het is een gelijkaardig systeem, eveneens geaccrediteerd, en bestaat uit 7 rollen. In bijlage 1 vind je een vergelijkende tabel met de DLR's en de CanMeds-rollen. Daarin kan je zien dat de twee modellen dicht bij elkaar aanleunen en dat er inhoudelijk geen verschil is tussen het gebruik van de CanMeds ten opzichte van de DLR's. Dit maakt het boek bruikbaar voor iedereen.

Structuur van de hoofdstukken

Elk hoofdstuk opent met de officiële tekst van de DLR, met bijkomend de vertaling in een aantal gedragsindicatoren. Deze indicatoren verhelderen de DLR en maken hem concreet. Zowel voor de student als voor de hogeschool en de zorgvoorzieningen bieden deze gedragsindicatoren houvast. Ze vertellen immers wat er precies van de bachelorverpleegkundige verwacht wordt en dus ook wat de student allemaal moet leren tijdens zijn opleiding en tijdens zijn stages in de voorzieningen. Er wordt ook telkens een link gelegd naar de kernbegrippen van de betrokken CanMeds-rollen.

Vervolgens gaat elk hoofdstuk dieper in op de specifieke DLR en hoe die vertaald en geoefend kan worden op stage, met waardevolle suggesties. Deze passages richten

zich tot de drie doelgroepen samen: studenten, hogescholen en zorgvoorzieningen. De teksten, de suggesties en de inspiratie die ze bevatten, zijn tot stand gekomen op basis van talrijke gesprekken met heel veel mensen uit het werkveld: docenten, praktijklectoren, stagebegeleiders en onderwijsdeskundigen van de hogescholen; mentoren, begeleidingsverpleegkundigen, hoofdverpleegkundigen, verpleegkundigen, stafmedewerkers en directieleden van diverse zorg- en welzijnsvoorzieningen; en uiteraard ook de studenten zelf.

Elk hoofdstuk bevat vervolgens een luik specifiek voor de student, een luik voor de hogeschool en een luik voor de zorgvoorziening. Hierin geven we telkens enkele gerichte tips, suggesties en kansen ter inspiratie. Veel van die *good practices* worden hier en daar al in de praktijk gebracht. Er gebeuren in elke hogeschool en in elke zorgvoorziening al prachtige dingen. Maar door ze hier samen te brengen en te delen, willen we zoveel mogelijk studenten, hogescholen en voorzieningen prikkelen om steeds beter te worden.

Wij bevelen elke lezer overigens van harte aan om ook de tips en suggesties voor de ‘andere’ doelgroepen te lezen. Zo ontdek je het bredere plaatje, wat extra inspiratie geeft. Ook de wederzijdse verwachtingen worden op die manier duidelijker. Studenten kunnen er bijvoorbeeld hun verwachtingen tegenover de hogeschool en het werkveld mee onderbouwen.

De opdrachten die we bij elke DLR aan de studenten ter inspiratie meegeven, bestrijken de verschillende vaardigheden en competenties die ze tijdens de stages moeten ontwikkelen. Om hierin wat structuur te brengen, gebruiken we de volgende symbolen:

observeren, analyseren, reflecteren, evalueren

organiseren, coördineren, opleiden, coachen, leidinggeven

samenwerken, overleggen

uitvoeren, beslissen, implementeren, bijsturen

onderzoeken

patiëntcommunicatie, educatie

schriftelijke communicatie

Bij elke opdracht staan ook vier **afvinkhokjes**. Studenten kunnen hier voor zichzelf aanduiden of ze de betreffende opdracht in de leerfase waarin ze zitten, uitgevoerd hebben. Op die manier krijgt de student na verloop van tijd een goed overzicht van waar hij staat. Altijd handig bij de voorbereiding van een nieuwe stage. Let wel, het is niet omdat je een opdracht al eens hebt uitgevoerd, dat je de eraan verbonden competentie ook effectief beheerst.

De opdrachten staan in volgorde van moeilijkheid en complexiteit. Het is niet de bedoeling om alle opdrachten al tijdens een stage in de eerste leerfase uit te voeren. Er zit een groeicurve in, die leidt tot progressie bij de student.

Verdere ondersteuning is er ook via een online document, dat studenten toelaat voorbij stages te evalueren, huidige stages te optimaliseren en volgende stages voor te bereiden. Je vindt dit document in bijlage 2 en op www.acco.be/stageboekverpleegkunde.

In dit Excel-document kan je per stageplaats de volgende elementen noteren:

- ◆ stageplaats/afdeling;
- ◆ stageperiode;
- ◆ DLR waarop je gewerkt hebt;
- ◆ DLR-opdracht die je hiervoor hebt uitgevoerd;
- ◆ wat je geleerd hebt;
- ◆ toekomstige aandachtspunten.

Stageplaats en afdeling: UZ Leuven, E. 631			Stageperiode: 1/10/2017 - 15/11/2017	
DLR	Opdracht	Omschrijving	Wat heb ik geleerd	Toekomstige aandachtspunten
7	7/4	Telefoneren	- Telefoongesprek gedaan met de huisarts van pat. X (Een patiënte met COPD) - Patiënt X woont in een afgelegen gebied en heeft niet onmiddellijk hulp van iemand in de nabijheid. - De therapietrouw van Mr. X is problematisch - Er is nog geen thuishulp geregeld - Mr. moet een steile trap nemen om te gaan slapen - Een telefoongesprek is eigenlijk ook een gewoon gesprek met een andere zorgverlener zoals face-to-face gesprekken - Als verpleegkundige leer je zelf ook heel veel uit zo'n telefoongesprek	- Voorbereiding van het telefoongesprek is belangrijk: mijn vragen op voorhand goed oplijsten - Patiëntendossier bij de hand hebben tijdens het telefoongesprek om bijkomende info op te zoeken - Zeker nog meer oefenen om telefoongesprekken te doen over patiënten met verschillende andere disciplines
11	11/7	Patiënteneducatie	- Rollenspel gedaan met een verpleegkundige om een diabetespatiënt zichzelf te leren prikken	- Uitleg eenvoudig houden / medische terminologie uitleggen - Een goede en rustige plaats zoeken om patiënteneducatie te geven zodat de patiënt niet te veel afgeleid is - Zelf de handeling goed inoefenen in het skillslab, vooraleer educatie te geven
12	12/7	PICO	PICO uitgewerkt voor...	...

Op die manier kan je per stage aangeven op welke DLR of CanMeds-rol je geoefend hebt aan de hand van welke (genummerde) opdracht, alsook wat je eruit geleerd hebt en wat je toekomstige aandachtspunten zijn.

Als je dit document tijdens je opleiding aanvult, krijg je een mooi overzicht en kan je in een document filteren op een specifieke DLR of een ander thema. Zo kan je over alle stages en jaren heen nagaan hoe je die DLR geoefend hebt en welke evolutie je maakte. Op die manier neem je tijdens je opleiding nog meer je eigen leertraject in handen en kan je voor iedere stage nagaan waarop je wilt oefenen.

Tot slot van elk hoofdstuk nodigen wij de lezer uit om ook zijn eigen tips, suggesties of bedenkingen toe te voegen. Zo maakt elke lezer van dit boek zijn of haar persoonlijke document om de stages, elk vanuit zijn of haar perspectief en/of specialiteit, zo goed mogelijk te benutten.

Hoe gebruik je dit boek?

Voor de **studenten** wil dit boek een reisgids zijn. Een reisgids die leidt naar een heldere bestemming en een ambitieus doel: een sterke, deskundige, assertieve professionele bachelorverpleegkundige worden.

We verkennen samen met jou het brede veld van de verpleegkunde en al de gebieden die je hiervoor moet betreden, en bieden je de beste tips van mensen die eerder deze reis met succes hebben gemaakt. Laat je door hen inspireren.

Deze gids neemt jou evenwel niet bij het handje. We dagen je uit om zelf je weg uit te stippelen. Je bepaalt zelf welk traject je aflegt. Jij zit aan het stuur, jij voert de regie. Niemand anders kan dit voor jou doen.

Gebruik dit boek als je reisgezel. Van bij je allereerste, prille en onzekere stage-ervaring tot en met je allerlaatste verdiepingsstage. Neem het boek ter hand bij de voorbereiding van elke stageperiode. Het reikt jou op elk moment van je opleiding kansen en ideeën aan. **Maar maak er ook jouw persoonlijke boek van.** Duid aan waar je al sterk in bent en waar je nog wilt groeien. Onderstreep de suggesties die je de max vindt. Vul de suggesties van de experts aan met jouw eigen ervaringen, tips en bedenkingen.

Wil je jouw ervaringen en tips graag ook met anderen delen? Doen! Stuur een e-mail naar eleonora.holtzer@kuleuven.be en wie weet nemen we jouw bijdrage op in een volgende druk van dit boek.

“Dankzij dit boek weet je als student veel beter wat er van jou verwacht wordt, wat een DLR precies inhoudt en waar je naartoe werkt. Dit boek geeft richting.”

Elisabeth, afgestudeerde bachelorverpleegkundige
die nog verder studeert

Voor de [stagebegeleiders](#), de [praktijklectoren](#) en de [docenten](#) wil dit boek een uitnodiging zijn. Een uitnodiging om gezamenlijk, en samen met alle betrokkenen, na te blijven denken over hoe we de studenten theoretisch en praktisch kunnen voorbereiden op hun stage, en hoe we deze stage zo kunnen organiseren, dat de studenten er het maximum uit halen met het oog op hun professionele ontwikkeling.

Van 1.400 uren naar 2300 uren is geen kleine stap. Het stelt de hogescholen en elke docent, praktijklector en stagebegeleider voor grote uitdagingen. Maar tegenover deze grote uitdagingen staan gigantische kansen! Laat ons vooral daarop focussen.

Gebruik dit boek als checklist, inspiratiebron, ondersteuning. **En maak er ook jouw persoonlijke boek van.** Hoe kan jij, in jouw hogeschool, met jouw studenten en met de zorg- en welzijnsorganisaties waarmee je samenwerkt, mee helpen bouwen aan de verpleegkunde van de toekomst? Verpleegkunde is immers zoveel meer dan patiënten verzorgen en verpleegtechnische handelingen uitvoeren.

Wil je jouw bedenkingen en suggesties ook met anderen delen? Doen! Stuur een e-mail naar eleonora.holtzer@kuleuven.be en wie weet nemen we jouw bijdrage op in een volgende druk van dit boek.

Voor de [mentoren](#), [begeleidingsverpleegkundigen](#), [hoofdverpleegkundigen](#), [verpleegkundigen](#), [stafmedewerkers](#) en [directieleden](#) van zorg- en welzijnsorganisaties wil dit boek in de eerste plaats een aanmoediging én een bron van inspiratie zijn. Aangezien de opleiding voor 2300 uur in de praktijk plaatsvindt, is studenten verpleegkunde opleiden immers een gedeelde verantwoordelijkheid van de student, de hogeschool én het werkveld.

Veel zorgvoorzieningen vragen al geruime tijd sterke en kritische verpleegkundigen. Zij voelen de toegenomen noden en de nieuwe uitdagingen voor de verpleegkunde immers het scherpst. De werkdruk beheersen is niet alleen een kwestie van voldoende medewerkers, maar ook van kwalitatief sterk opgeleide medewerkers. De vernieuwde bacheloropleiding kan helpen om hier verandering in te brengen.

Dat zal echter niet vanzelf gaan. Meer stages betekent dat er meer stageplaatsen nodig zijn. En als we krachtige verpleegkundigen willen, dan zullen we die studenten alle kansen moeten geven om te groeien op het terrein, tijdens de stages. En dat wil zeggen dat studenten begeleid moeten worden.

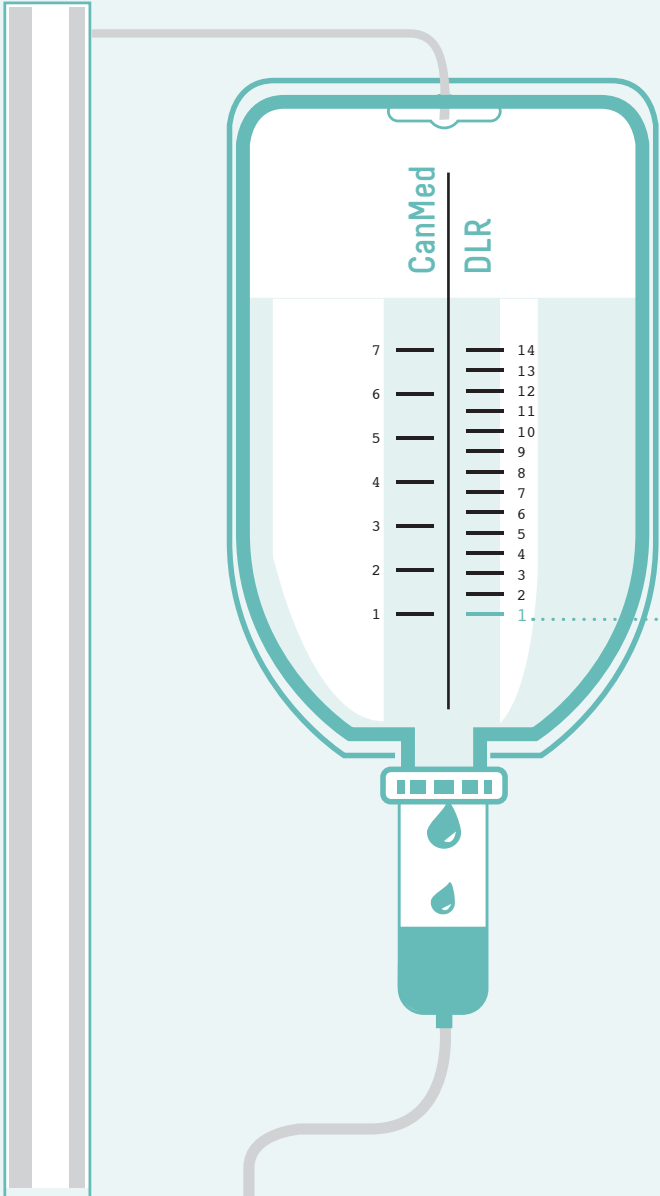
Gelukkig hoeft dat niet te betekenen dat de zorgvoorzieningen nog meer taken op zich moeten nemen. Integendeel, met een slimme aanpak en een goede

samenwerking met de hogescholen en de studenten creëren we samen win-situaties, waar ook de voorzieningen zelf beter van worden.

Gebruik dit boek als een handleiding en een checklist, als een propvolle ideeënbus, als een trouwe metgezel, als een duwtje in de rug. **Maar vooral, maak er jouw persoonlijke boek van.** Maak aantekeningen, zet uitroeptekens, vink af, maak een eigen to-dolijst en vul aan met ideeën voor stageopdrachten die specifiek zijn voor jouw zorgomgeving.

Wil je graag je ideeën met anderen delen? Eén adres: eleonora.holtzer@kuleuven.be, en wie weet nemen we jouw bijdrage op in een volgende druk van dit boek.

Luisteren is het begin van alles

DLR
1

MIJN GESPREKSPARTNERS

Ingrid Coyette, begeleidingsverpleegkundige (her)intreders en studenten, ZOL.

Nele Gaeremynck, beleidsmedewerker, Woonzorgnet Dijleland.

Lio Stappaerts, stagecoördinator, opleiding verpleegkunde, Thomas More, campus Mechelen.

Heidi Vandersmissen, stagecoördinator opleiding verpleegkunde, UC Leuven-Limburg.

Heidi Vanheusden, stafmedewerker, beroepsorganisatie voor verpleegkundigen NVKVV.

DLR 1

De professionele bachelor verpleegkunde bouwt autonoom, binnen een omgeving die zich kenmerkt door diversiteit, een professionele relatie op met de zorgvrager, die gericht is op het somatisch, sociaal, psychisch en existentieel welbevinden van deze, zowel in vertrouwde als in niet-vertrouwde en/of complexe en gespecialiseerde zorgsituaties.

Gedragsindicatoren: hoe vertaalt deze DLR zich in concreet gedrag?

- ◆ Je bouwt een vertrouwensrelatie op met de zorgvrager, met evenwicht tussen afstand en nabijheid, ook in een niet-vertrouwde, complexe en gespecialiseerde zorgsituatie.
- ◆ Je handelt respectvol, rekening houdend met de behoeften, diversiteit, gevoelens en context van de zorgvrager, inclusief de culturele, existentiële en/of maatschappelijke achtergrond.
- ◆ Je luistert actief.
- ◆ Je past de inhoud en de vorm van een gesprek aan de zorgcontext aan.
- ◆ Je analyseert je eigen verbale en non-verbale communicatie met de zorgvrager en stuurt bij waar nodig.

CanMeds-rollen: hoe vertaalt deze DLR zich in kernbegrippen?

Rol Communicator

- ◆ Persoonsgerichte communicatie

Rol Samenwerkingspartner

- ◆ Professionele relatie
- ◆ Gezamenlijke besluitvorming

Rol Reflectieve EBP-professional

- ◆ Morele sensitiviteit

Rol Gezondheidsbevorderaar

- ◆ Gezond gedrag bevorderen

“In deze DLR staat het bouwen aan een relatie centraal, eerder dan het specifieke handelen. Maar vergis je niet: de zorgrelatie is de kern van goede verpleegkunde. Daar begint alles mee. Als verpleegkundige werk je immers als mens met mensen. Alles staat of valt met een goede, professionele relatie.”

Lon, zorgambassadeur

Een professionele relatie

Een verpleegkundige moet in heel uiteenlopende contexten een waardevolle, professionele relatie met de zorgvrager en zijn familie kunnen uitbouwen. Goede communicatie die vertrekt vanuit een authentiek respect, is hiervoor essentieel. En zoals in elke relatie is ook hier actief luisteren het begin van elke goede communicatie. Actief luisteren houdt in dat je open en onbevangen de dialoog aangaat, dat je met oprechte interesse luistert naar de ander en dat je expliciet nagaat of je de boodschap goed begrepen hebt. Dat laatste kan je door terug te koppelen – ‘Begrijp ik het goed dat u ...’ – waarbij je zowel peilt naar rationele inhoud als naar de achterliggende gevoelens. Wie actief luistert, maakt verbinding. Vanuit die verbinding kan goede zorg ontstaan.

Communicatie vergt een grote en voortdurende flexibiliteit. Communiceren met een patiënt in het operatiekwartier voor de narcose en na het ontwaken, vergt totaal andere vaardigheden dan het communiceren met een vijftiger met jongdementie, met een kwieke bewoner van 90 jaar, met een kind dat hevige pijn lijdt of met de ouders van dat kind.

Het opbouwen van een professionele relatie met de zorgvrager vormt de hoeksteen van het professioneel handelen. Deze DLR leer je bij uitstek al doende. Respectvol omgaan met kwetsbare mensen leer je niet alleen in het leslokaal, maar vooral in de praktijk in al haar diversiteit en complexiteit. De student en de hogeschool moeten er daarom over waken dat de stageperiodes voldoende breed én diep gaan, zodat de student de basiswaarde respect leert vertalen en toepassen in de meest diverse en veeleisende omgevingen.